

Verkostojen vertaisarviointia

Iäkkään omaishoitajan toimintakyky ehkäisevän kuntoutuksen haasteena-projekti, Kajaani / Elinvoimaa ja elämänhallintaa omaishoito perheille 2009 -2011 projekti, Helsinki

Hiekkanen Nina

Tartia-Jalonen Aila

Helsinki ja Kajaani 15.9.2010

Sisällys

1	Taustaa	3
1.1	Keyn:n projektin päämäärät	3
1.2	Sandelsin projektin päämäärät	3
2	Kehittävän verkostoarvioinnin etenemisprosessi	4
3	Verkostot	
3.1	Määritelmä	5
4	Verkostot Kajaanissa	5
4.1.	Laajennettu verkostokartta	5
4.2.	Miten laajennettu verkosto on muodostunut	6
4.3	Lähiverkosto	7
4.4.	Miten lähiverkosto on muodostunut	8
4.5.	Sitoumukset	8
4.6.	Hyvät käytännöt Kajaanissa	8
5	Verkostot Etelä Helsingissä	9
5.1.	Laajennettu verkostokartta	
5.2.	Miten laajennettu verkosto on muodostunut	10
5.3.	Lähiverkosto	12
5.4.	Miten verkosto on muodostunut	
5.5.	Sitoumukset	13
5.6.	Hyvät käytännöt Etelä Helsingissä	13
6	Vierailukäynti Kajaanissa	14
7	Vierailukäynnin pohdinnat ja tulokset	15
7.1	Miksi verkosto	
7.2	Hyvän verkoston kriteerit	
7.3	Verkostokutojan rooli	16
7.4	Mitä opitaan verkostotyöstä	17
8	Vierailukäynnin palaute	18
9	Tulosten hyödyntäminen	19
10	Liitteet	21
		22

1. Taustaa

Kuntoutuksen edistämisyhdistys ry. käynnisti vuonna 2009 Iäkkään omaishoitajan toimintakyky ehkäisevän kuntoutuksen haasteena – projektin 2009–2012, joka toimii Helsingissä ja Kainuussa. Kalliolan senioripalvelusäätiö/Kuntokeidas Sandels aloitti Elinvoimaa ja elämänhallintaa omaishoitoperheille 2009- 2011 projektin Helsingissä.

Projektien yhteistyönä on kerätty ja kokeiltu erilaisia toimintakyvyn mittareita ja arvioinnin välineitä, joista on valittu helppokäyttöisiä ja luotettavia mittareita, jotka soveltuvat kotona tapahtuvaan voimavarojen kartoitukseen. Yhteistyönä on myös suunniteltu ohjauksen sisältöä ja raportointia.

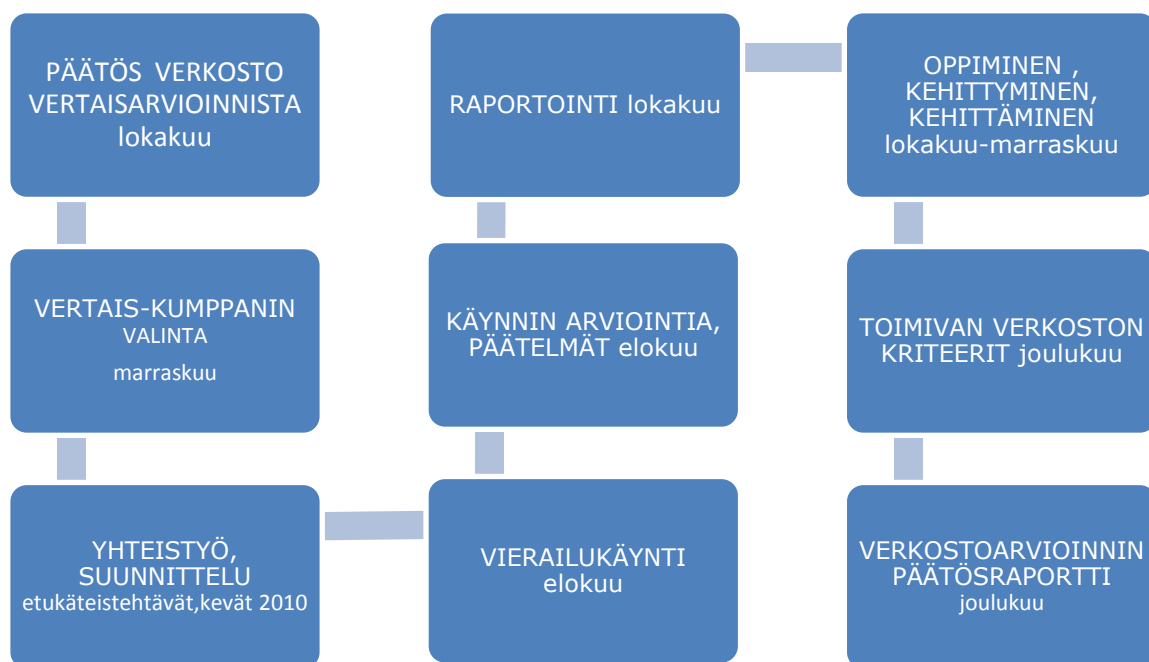
Keyn:n projektin päämääränä on kehittää iäkkäille omaishoitajille kohdennetun ehkäisevän kuntoutuksen sisältöä ja toimintamalleja painottamalla toiminnan nivoutumista peruskuntaan. Lähtökohtana on, että kuntoutustoiminta toteutetaan lähellä omaishoitajan ja hoidettavan arkea, kotia tai kotipaikkakuntaa. Kunnissa jo olemassa olevaa palvelutarjontaa ja monialaista ammatillista osaamista hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti.

Kalliolan Senioripalvelusäätiön/ Kuntokeidas Sandelsin projektin päämääränä on tukea omaishoitoperheen jaksamista ja kotona asumista voimavara-arvion avulla. Hankkeen lähtökohtana on selvittää omaishoitoperheen tilanne ja mahdollinen muutostarve ja vastata tarpeisiin ohjauksella sekä kehittää menetelmät voimavara-arviointiin. Ohjauksella pyritään tukemaan omaishoitoperheen terveyttä ja hyvinvointia jakamalla tietoa ergonomiasta ja ergonomian soveltamisesta kotona, liikunnasta sekä löytämään elämänlaatua lisääviä alueellisia palveluita ja tietoa. Hankkeen interventiot toteutetaan eteläisessä Helsingissä ja ne kohdistuvat sekä tukea saaviin omaishoitajiin, että ilman virallista tukea toimiviin perheisiin.

Vertaisarviointiin osallistuivat Eteläisestä Helsingistä hanketyöntekijä, ft Nina Hiekkänen ja Kajaanissa projektisuunnittelija, ft Aila Tartia-Jalonen. Vierailukäyntiä edelsi etukäteiskyselyyn vastaaminen. Ennakkotehtävässä kuvailtiin kummankin hankkeen verkostoja ja käytäntöjä sekä miten

verkostot ovat syntyneet. Myös havaitut hyvät käytännöt ja kehittämistarpeet kuvailtiin.

2. KEHITTÄVÄN VERKOSTOARVIOINNIN ETENEMISPROSESSI

Vertaisarvioinnissa kuvataan omaishoitajahankkeiden verkostojen kehittymistä. Kuinka verkostot toimivat kahden erikokoisen kaupungin omaishoitoprojektien kohdalla sekä kuinka niitä voisi kehittää.

Projektien arviointiprosessi käynnistyi 2009 lokakuun aikana. Kumppanit sopivat yhteisen arvioinnin toteutuksesta marraskuussa.

Siitä alkoi yhteistyö ja arvioinnin suunnittelu. Toukokuussa valmistui etukäteistehtävä, jota molemmat arvioinnin osapuolet valmistelivat. liite 1

Päätettiin vertaisarviointipäivä Kajaaniin, jolloin Nina Hiekkänen saapui Kajaaniin. Päivän tuotoksista koottiin alustava raportti, ja lopullinen raportti valmistuu Joulukuussa 2010.

3. Verkostot

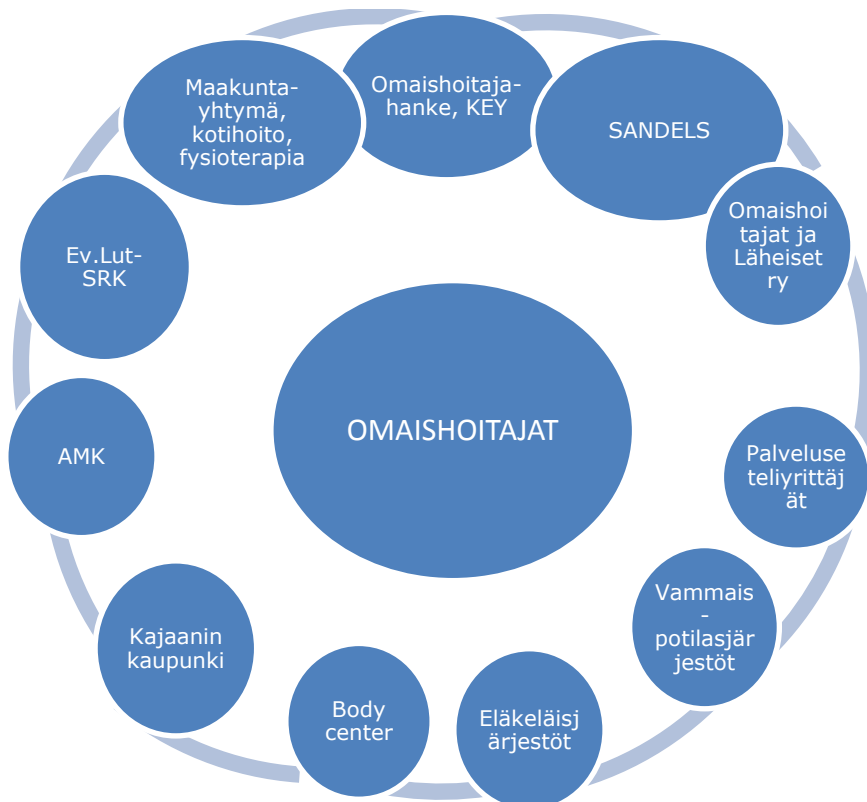
3.1 Määritelmä

Verkosto on yksi tapa organisoida yhdessä tekeminen. Verkosto koostuu ihmisistä tai organisaatioista, joilla on joku yhteinen tavoite.

Meidän verkostoja voisi kutsua kehittämisverkostoksi, jonka ensisijainen tavoite on kehittää ja oppia.

4. Verkostot Kajaanissa

4.1 Verkostokartta, laajennettu

4.2 Miten laajennettu verkostokartta on muodostunut

Kainuun maakunta- kuntayhtymä

Kainuussa yli 65 vuotiaista tukea saavia omaishoitajia on 739. Kainuun maakuntayhtymässä omaishoito on sisälletty kotihoitoon. Omaishoidon kehittämistä hoitaa kotihoidon sosiaaliohjaaja. Omaishoidon tuet hoitavat alueelliset kotihoidon ohjaajat.

Kotihoito;

Yhteistyö omaishoidon ehkäisevän kuntoutuksen kehittämisessä nähtiin tärkeänä jo Ikäihmisen kuntoutusneuvolan projektissa. Kajaanissa tehtiin omaishoitajille kuntotarkastuksia, johon osallistui 40 omaishoitajaa. Projektin jälkeen aloitettiin Omaishoidon maakunnan Kainuun omaishoidon kehittämisprojektin kanssa kuntouttavan työotteen koulutukset eri puolilla Kainuuta. Ne saivat hyvän vastaanoton ja tästä oli hyvä jatkaa myös tässä uudessa omaishoitajahankkeessa.

Fysioterapia;

Maakunnan fysioterapia oli myös ikäihmisen kuntoutusneuvolan ajoilta mukana verkostossa ja näin oli myös luontevaa pyytää yksikköä jälleen mukaan. Tämä antaa mahdollisuuden juurruttaa kotikäyntimallit kunnan omaksi toiminnaksi. Fysioterapian osasto hoitaa perustason apuvälinelainauksen.

Käteväkoti, joka toimii Kainuussa vammaisille suunnattujen apuvälineiden kokeilu- ja harjoittelupaikkana.

Kainuun Omaishoitajat ja Läheiset ry

Kainuun Omaishoitajat ja Läheiset yhdistys toimii linkkinä omaishoitajiin.

Palveluseteliyrittäjät

He tuottavat palveluita vapaapäiville ja hoiva-apu. He tuovat mahdollisuuden omaishoitajille osallistua koulutuksiin ja vertaisryhmiin.

Kajaanin ev.lut srk

Seurakunta tekee vaikuttavaa yhteistyötä omaishoidon yhdistyksen sekä maakuntayhtymän kanssa. Yhteistyössä on pidetty vertaistukiryhmää, jossa on helppo tavata, ohjata ja neuvoa omaishoitajia heidän omaishoitotyössään. Seurakunta järjestää omaishoitajille kerran vuodessa virkistyspäivän.

Ammattikorkeakoulut

Oulun ammattikorkeakoulun kuntoutusohjaaja- opiskelijan kanssa tekee opinnäytetyönä, omaishoitajille voimavarjoja vahvistavaa opasta.

Kajaanin kaupunki

Kaupunki tukee omaishoitajia kuntosaliharjoittelussa, sekä toimii vertaisohjaajien koordinaattorina.

Kuntosali Body Center

Omaishoitajien kuntosali harjoittelupaikkana on ollut Body Center, joka on koettu hyvänä harjoittelupaikkana.

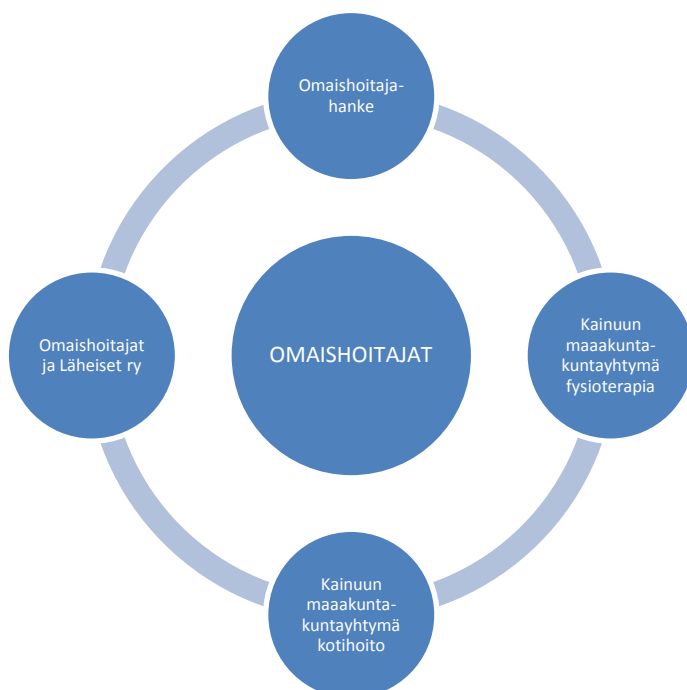
Osaamiskeskus Kainuun Aalto/ Kainulan kansanopisto

Kainuun kesäyliopisto, Kainulan kansanopisto on ollut tärkeä yhteistyökumppani koulutusten järjestelyissä. Yhteistyössä järjestetään omaishoitajille OppiMappi- koulutukset Kajaanissa ja Kuhmossa.

Lomakotienliiton Lomakoti Koivuranta

Järjestää omaishoitajille virkistävää ja kuntouttavaa lomatoimintaa

4.3 Lähiverkosto Kainuu

4.4 Miten lähiverkosto on muodostunut

Kainuun maakunta-kuntayhtymä fysioterapian henkilökuntaan kuuluvat kaikkien projektikuntien kotikäyntejä tekevät henkilöt. Niistä luonnollisesti koostuu myös lähitoimijat - Kainuu Team. Siihen kuuluu myös Omaishoitajat ja Läheiset yhdistyksen puheenjohtaja ja jäsen. Projektikuntien omaishoidon tuesta vastaavat toimivat myös lähiverkostossa.

4.5 Sitoumukset

Erillisiä sitoumuksia organisaation välillä ei ole tehty, paitsi kotikäyntejä tekevät henkilöt ovat allekirjoittaneet sitoumus sopimuksen, jossa he sitoutuvat osallistumaan Kuntoutuksen edistämisyhdistyksen, Iäkkään omaishoitajan toimintakyvynedistäminen-projektin kustantamaan, Työterveyslaitoksen järjestämään, Potilaan siirtojen ergonomiakortti koulutukseen.

Koulutuksen jälkeen allekirjoittaneet sitoutuvat tekemään kotikäyntejä iäkkään puoliso-omaishoitajien perheisiin ja toimittamaan siellä toimintakyky mittauksia ja ohjaamaan ja neuvomaan omaishoitajia ergonomiassa koulutuksien tuomien oppien mukaan.

Edelleen he sitoutuvat kehittämään ja arvioimaan kotikäyntejään yhdessä projektin henkilökunnan kanssa.

4.6 Hyvät toimintatavat Kajaanissa

Kainuussa hyvinä asioina ovat organisaatioiden läheisyys, joka helpottaa yhteisten asioiden hoitoa ja kehittämistä. Tutut toimijat innostuvat helpommin mukaan toimintaan. Palveluseteli- toimintaa on kehitetty pitkälle.

Kainuun kuntayhtymän vanhustyönjohto haluaa olla vahvasti kehityksessä mukana.

5. Verkostot Eteläinen Helsinki

5.1. Verkostokartta, laajennettu

5.2 Miten laajennettu verkostokartta on muodostunut

Kalliolan Senioripalvelusäätiö/Kuntokeidas Sandels

Kuntokeidas Sandels on Töölössä sijaitseva, kesällä 2000 valmistunut ikääntyvien liikuntapaikka.

Sandelsilla on ollut useita ikäihmisiin suunnattuja hankkeita, joista meneillään on elinvoimaa ja elämänhallintaa omaishoitoperheille 2009–2011. Voimavara-arvio kotikäynnillä kehitetään yhteistyössä Key Ryn kanssa. Hankkeeseen on palkattu hanketyöntekijä, jonka tehtävänä on kartoittaa omaishoitajien voimavarat kotikäynnillä sekä ylläpitää verkostoja.

Kalliolan kansalaisopisto: Kalliolan kansalaisopisto on aikuisille suunnattu setlementtiopisto. Opiston kanssa yhteistyössä järjestetään luentoja ja koulutuksia omaishoitoperheiden tarpeita huomioiden.

Kuntoutuksen edistämisyhdistys Key Ry

Kotikäynnit sekä voimavara-arvioon käytettävät mittarit, kyselyt ja ohjaus suunnitellaan ja toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Key:n kanssa. Hankkeissa on myös sovittu yhteisestä markkinoinnista, joten verkostoituminen on toteutunut aikataulullisesti samanaikaisesti. Hanketyöntekijä on suorittanut Key:n järjestämänä Työterveyslaitoksen ergonomiakortti-koulutuksen ja hän ohjaa siirtotaitoa uusien oppien mukaisesti omaishoitajille kotikäynneillä.

Helsingin kaupunki, Sosiaalivirasto

Sosiaalityö etsii ratkaisuja sosiaalisia ongelmia sisältävissä tilanteissa ja elämän vaikeuksissa. Sosiaalityöntekijään voi ottaa yhteyttä kun on kysymys laitoshoidon, palveluasumisen tai palvelusetelin tarpeesta. Kaikki yli 75-vuotiaat ja kansaneläkkeen erityishoitotuen saajat ovat oikeutettuja sosiaalipalvelujen palvelutarpeen arviointiin.

Lähityö on sosiaaliohjaajien tekemää suunnitelmallista asiakastyötä, jonka tarkoituksena on etsiä keinoja ja ratkaisuja tukemaan asiakkaan omatoimisuutta ja selviytymistä arki-elämässä. Lähityö on tarkoitettu ensisijaisesti asiakkaille, jotka ovat kotihoidon tai palveluasumisen ulkopuolella. Hyvinvointia edistävä kotikäynti tarjotaan jokaiselle tänä vuonna 75 vuotta täyttävälle, joka ei saa kaupungin kotihoito- tai sosiaalipalveluita.

Helsingfors svenska socialservice-central vastaa ruotsinkielisten omaishoitoperheiden sosiaalipalveluista. Hanke kohdistuu myös ruotsinkielisille omaishoitoperheille.

Omaishoidon Toimintakeskus:

Omaishoidon toimintakeskus palvelee omaishoitoperheitä tarjoamalla heille asiantuntijapalveluita, palveluneuvontaa, kokoontumispaikkoja, virkistystoimintaa sekä erilaista ryhmätoimintaa. Omaishoidon toimintakeskus sijaitsee Töölön palvelukeskuksessa ja on keskeinen omaishoitoperheiden sekä eri alojen toimijoiden yhteinen kohtaamispaikka. Omaishoidon toimintakeskuksessa on luento ja liikuntatiloja, joita pyritään käyttämään verkostotyössä. Omaishoidon toimintakeskuksessa toimii alueellinen seurantaryhmä, joka koostuu omaishoitajien kanssa työskentelevistä alueellisista toimijoista ja pyrkii kehittämään omaishoitoperheiden palveluita sekä alueellista verkostoa.

Seniori-infossa on mahdollisuus saada tietoa alueellisista palveluista.

Helsingin kaupunki, Terveysvirasto

Omalääkäri vastaa alueensa asiakkaiden terveydestä ja huolehtii tarvittavat lausunnot ja lähetteet liittyen kuntoutukseen, kuljetuspalveluun, sairaanhoitotarvikkeisiin.

Kotihoito;

Kotihoito huolehtii hoivasta ja sairaanhoidollisista toimenpiteistä, lääkkeistä ja perushoidosta. Palvelun kautta voi saada myös ateria- ja kauppapalveluja, turvapuhelimen ja apuvälineitä.

Kotipalvelusta vastaa eteläisen Helsingin alueella kotipalvelunohjaaja.

*Apuvälinelaina*us on jaettu perustason apuvälineisiin, vaativimpiin ja yksilöllisiin apuvälineisiin sekä erityistason apuvälineisiin. Riippuen tarpeesta apuvälineet lainataan eri toimipisteissä mm. Laakson sairaalan yhteydessä.

Helsingin kaupunki, Liikuntavirasto

Yhteistyössä hankkeiden kanssa käynnistetään liikuntaryhmät Omaishoidon Toimintakeskuksessa. Yhteistyössä Liikuntaviraston kanssa koulutetaan vapaaehtoisia liikuntakavereita omaishoitajien ulkoilun tueksi.

Töölön Seurakunta

Seurakunta järjestää ryhmiä ja tilaisuuksia, joihin omaishoitajat voivat osallistua.

Vapaaehtoistyö

Vapaaehtoisvälitys tarjoaa saattoapua ikäihmisille esim. lääkäriin ja tutkimuksiin. Palvelu on asiakkaalle maksutonta. Vapaaehtoisvälitys toimii Kampin Palvelukeskuksessa.

Organisaatiot, yhteisöt

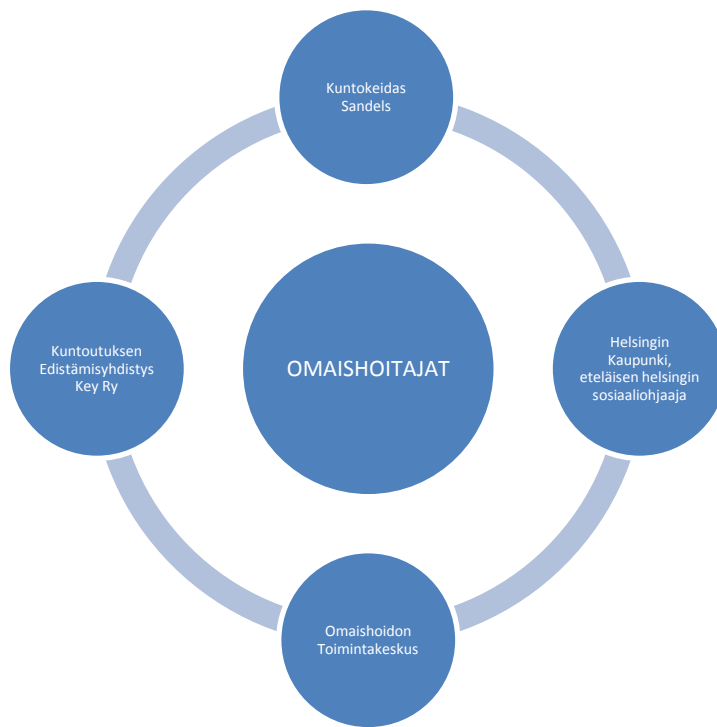
Kuntokeidas Sandelsilla on paljon yhteistyökumppaneita useista järjestöistä ja yhdistyksistä. Hankkeen kannalta tärkeimpiä ovat Pääkaupunkiseudun läheiset ja omaiset Polli Ry, Alzheimer-yhdistys ja Key ry. Yhteistyössä on järjestetty luentoja ja teematapahtumia.

Yksityiset palveluntuottajat

Helsingissä on runsaasti yksityisiä yrityksiä jotka tuottavat kotihoitoon, hyvinvointiin, terveyteen, kuntoutukseen, siivoukseen ja turvallisuuteen liittyviä palveluita. Omaishoitoperheitä on pyritty avustamaan löytämään sopivia palveluita heidän halutessaan käyttää näitä. Ergonomiakoulutuksissa tehdään yhteistyötä apuvälinefirmojen kanssa.

Toimiva koti on keskus, joka esittelee erityisesti ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden asumista helpottavia ratkaisuja.

5.3 Lähiverkostot Eteläisessä Helsingissä

5.4 Miten lähiverkosto on muodostunut

Hankkeen kannalta tärkeä lähitoimija on Omaishoidon Toimintakeskuksen koordinaattori, joka toimii Töölön palvelukeskuksessa. Etsivän toiminnan tärkeä linkki on alueen sosiaaliohjaaja, joka löytää sopivat perheet hankkeeseen ja jolle raportoidaan tarvittaessa voimavara-arvion tuloksista ja omaishoitoperheen tukitarpeista. Kalliolan Senioripalvelusäätiön hanketyöntekijä toimii yrittäjänä ja hankkeen koordinointi tapahtuu Kuntokeidas Sandelsissa. Hankkeisiin liittyvä markkinointi, kotikäynteihin liittyvät työvälitteet sekä ohjauksen sisällöllinen kehittäminen ja raportointi suunnitellaan yhteistyössä KEYn kanssa. Ergonomiaan liittyvä tieto-aidon lisääminen kodeissa ja alueellisesti tapahtuu yhteistyössä Key:n kanssa.

5.5 Sitoumukset

Key ja Kalliolan Senioripalvelusäätiö ovat tehneet sopimuksen liittyen ergonomiakoulutuksen soveltamiseen ja kotikäynnillä käytettävien työvälineiden pilotoimiseen. Hanketyöntekijä on kirjallisesti sitoutunut ohjaamaan vapaa-ehtoista ohjaajaa. Muuten ei kirjallisia sopimuksia ole hankkeen puitteissa tehty.

5.6 Hyvät toimintatavat Helsingissä

Eteläisessä Helsingissä on Omaishoidon toimintakeskus, jossa omaishoitajat ja toimijat kohtaavat samalla areenalla. Siellä kokoontuu myös seurantaryhmä johon osallistuu alueelliset toimijat joiden yhteinen kohderyhmä on omaishoitoperheissä.

Helsingissä on runsas palveluntarjonta. Alueella on useita järjestöjä ja hankkeita, sekä yksityisiä palveluiden tuottajia.

Kattavat liikenneyhteydet mahdollistaa helpon liikkumisen. Tiedon jakaminen on mahdollista myös sähköpostitse, koska moni omaishoitaja käyttää Internet palveluita.

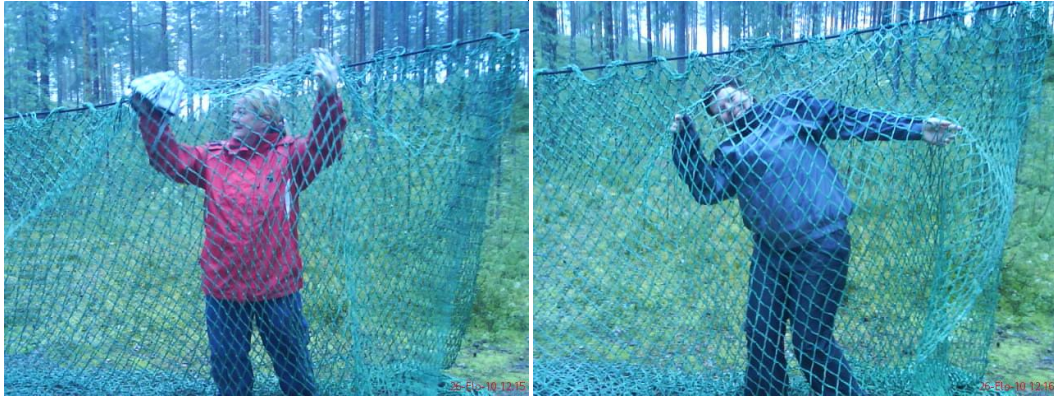
6. Vertaisarvioinnin vierailukäynti Kajaani

Ninan saapuessa Kajaanin Paltaniemen kentälle oli sää kovin alakuloisen harmaa ja sateinen. Siitä matkasimme kohti Kajaanin keskustaa ja Ailan toimistoa.

Nina toi tuliaiseksi kahvin tuoksuisen kynttilän, ajatuksena oli lievittää Ailan yksinäisyyttä kahvin tuoksun leijaillessa pienessä toimistohuoneessaan. Molemmat työskentelevät yksin.

Ensimmäiseksi käytiin läpi molempien kuntien etukäteistehtävät. Tutustuttiin toistemme monitoimija verkostoihin, joita olimme kuvailleet lähi- ja laajennettuna verkostoina. Täydennettiin jo etukäteen tehtyä vertaisarvioinnin prosessia.

Siitä lähdimme kulkemaan kohti Vuokattia ventiloimaan ajatuksia. Kuljimme metsäpolkuja sateen ropistessa sadehattuihimme. Tutustuimme Vuokatin luontoon ja Nina totesi, ettei pallerojäkälää enää tapaa eteläisessä Suomessa. Verkottuidumme todella vahvaan verkkoon.

Seurasi lämmittelyt saunan lauteilla, jossa saimme ahaa elämyksen, kuinka Jyrkämän toimijuutta voi myös hyödyntää verkostojen eri tehtävissä. Uimahallissa ympäristöä havainnoidessamme huomasimme rollaattorien käyttömahdollisuuden uimahallissa ja pesutilanteissa. Satuimme tapaamaan henkilön, joka vastaa hankinnoista, jolle esitimme heti aloitteen rollaattorin hankinnasta Vuokatin uimahallille, toivottavasti hankinnat leviävät myös muihinkin uimahalleihin Kainuussa.

Aila opasti Niinalle vesijuoksun tekniikkaa ja hyvinhän se Nina sen oppikin.

Kävimme vesihieronnassa pehmittelemässä projektin aiheuttamia lihaskäntäjäjä.

Uinnin jälkeen suuntasimme askeleemme kohti Vuokatin urheiluopiston hyvämaineista ruokalaa, jossa meitä odottelikin Vuokatin urheiluopiston ohjaaja, joka kertoi meille opiston historiaa. Päivä alkoikin olla jo loppuillaan, joten suuntasimme Ford KA- auton kokan kohti Kajaania ja siinä samalla pureskelimme päivän antia.

Seuraava päivä alkoikin kutomalla yhteen edellisen päivän ajatuksia "Brainstorm" menetelmällä.

Päivien antina saimme aikaan alustavat kriteerit hyvälle verkostolle, verkostojen kutojalla ja hyviä kehittämisideoita molempiin projekteihin. Ennen kaikkea vertaisarviointi oli vahvistava ja työnohjauksellinen kokemus.

Ajatuksina nousi se kuinka verkostoja ei osata vielä hyödyntää tehokkaasti. Verkostojen sisäisiä työskentelytapoja voisi tehostaa osallistuvaan suuntaan.

Verkostojen kutojan rooli on aika vaativa, kuten tekemämme listaus hyvän kutojan ominaisuuksista osoittaa.

7. Vierailukäynnin pohdinnat ja tulokset

Vertaisarviointi on hyvä foorumi käsitellä luovasti hankkeen asioita ja saada "Ahaa-elämyksiä" keskustellessa rauhassa tasavertaisen kollegan kanssa, joka kohtaa työssään samoja haasteita ja saman kohderyhmän asiakkaita. Keskusteluista virisi monta hyvää asiaa, joita voisi jalostaa omissa verkostoissa. Hankkeissa korostettu toimijuus- ajattelu soveltuu myös verkostotyöhön. Verkostoihin osallistuvien henkilöiden kokemukset, halut, tarpeet ja osaamiset heijastuvat kaikkeen toimintaan verkostotyössä.

7.1 Verkostotyö

Verkostotyö on iso osa hanketyötä. Verkostoja on erilaisia. Erilaiset palaverit ja kokoukset, tiedotustilaisuudet, koulutustilaisuudet, ohjausryhmät ja teematapahtumat ovat esimerkkejä verkostoitumisareenoista.

Persoonallisuus on tärkeimpiä voimavaroja verkostotyössä. Verkostokutojan pitäisi olla kuten myynnin ja markkinoinnin ammattilainen. Myydä asiaa ja itseään luotettavasti sekä luoda mielikuvia, jotka innostavat alueen toimijoita yhteistyöhön. "Me-hengen" luominen alueellisesti on tärkeää. Parhaimmillaan verkosto toimii työnohjauksellisena foorumina. Hyvä verkosto sitouttaa ja innostaa sallivassa ilmapiirissä. Verkosto toimii hyvin, jos työkalut, tavoitteet, resurssit ja pelisäännöt on mietitty ja toimijat tietävät omansa ja muiden roolit verkostossa. Verkostojen aktiivinen kehittäminen luovasti olisi tärkeää, jotta kohderyhmä saa käyttöönsä mahdollisimman hyvät palvelut. On tärkeää että verkostojen toimijat kokevat arvostusta, vaikuttamisen mahdollisuutta ja "yhteen hiileen puhaltamisen" tunnetta.

7.2 Miksi verkosto

- Yksin ei ole verkostoa
- Markkinointi ja tiedottaminen helpottuvat
- Tiedon ja taidon jakaminen on helpompaa
- Yhdessä tekeminen luo "Me-hengen"
- Verkostossa voi ventiloida yhteisiä asioita
- Toimii parhaimmillaan työnohjauksellisena foorumina
- Ryhmästä saa tukea ja voimaa
- Ryhmällä on paremmat vaikutusmahdollisuudet
- Resurssien yhdistäminen tuo taloudellista hyötyä
- Juurruttaminen ja asenteiden muokkaus on helpompaa

7.3 Hyvän verkoston kriteerit

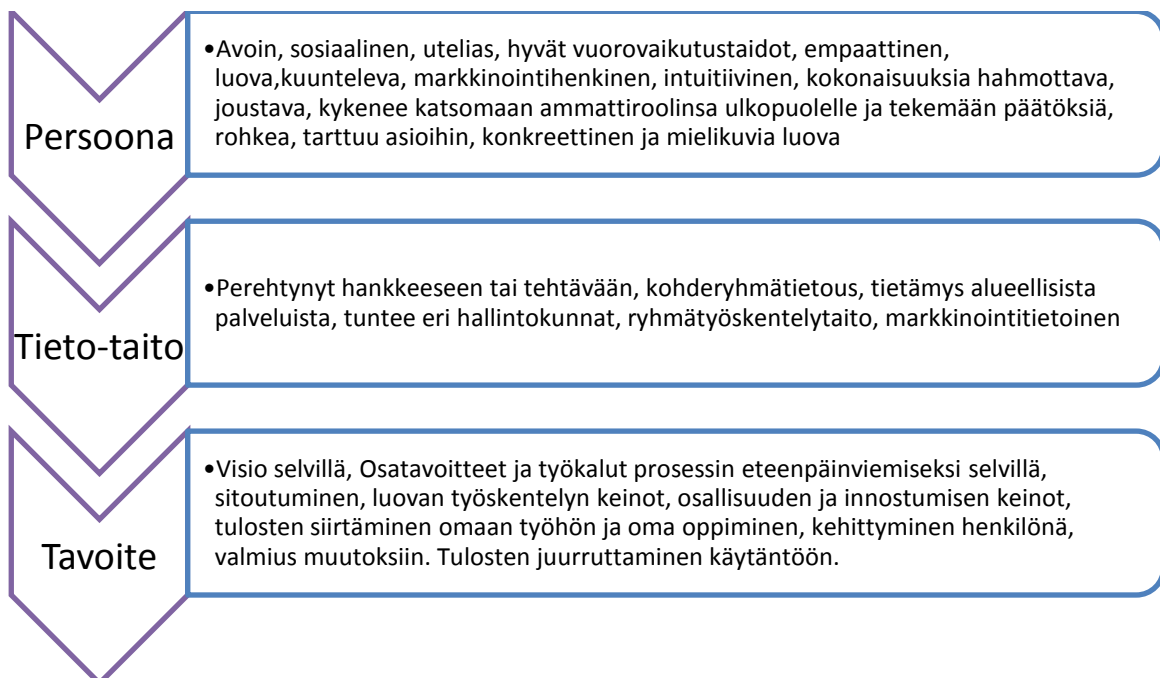
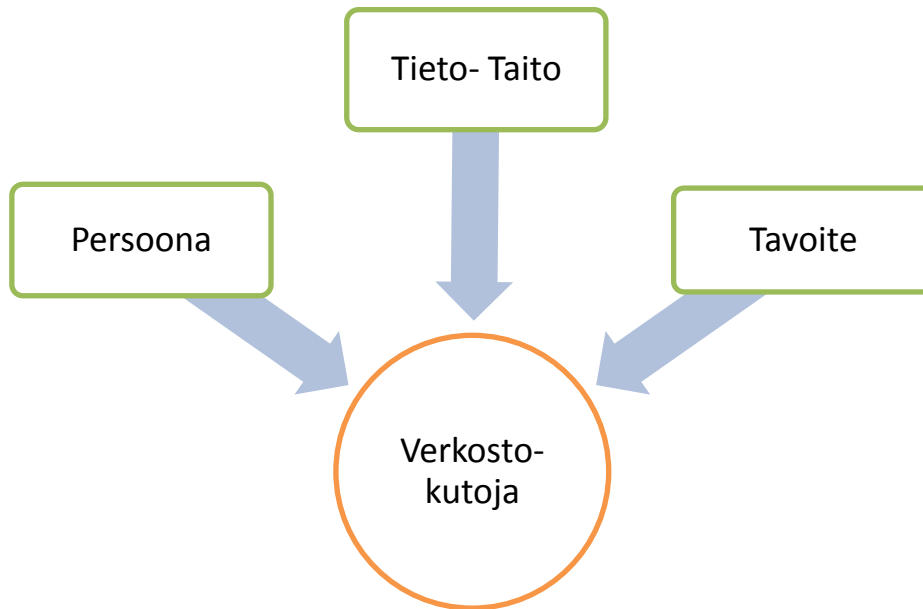
Verkosto koostuu aina useasta henkilöstä ja tehtävät voivat olla erityyppiset. Yhteiset palaverit ja kokoontumiset ovat osa verkostotyötä ja yleiset verkostotyön kriteerit on hyvä sovittaa kaikkiin hanketyön ja yhteistyön tehtäviin. Resursointi on hyvä miettiä ajoissa ja budjetoida riittävästi varoja verkostotapaamisiin sekä mahdollistaa sisällön kehittämisen luovasti ja aktiivisesti sopivilla työkaluilla ja ohjauksella. Riittävät matka, majoitus sekä ohjelmaresurssit luovat mahdollisuuden innostavaan ja innovatiiviseen työskentelyyn, jossa kaikki saavat jotakin ja kokevat osallisuuden tunnetta.

Verkostokriteerit vertaisarvioinnin tuloksena:

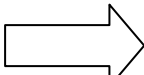
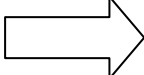

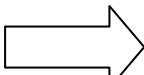
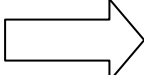
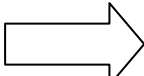

7.4 Verkostokutojan rooli

Verkostokutojan persoona on tärkeä. Hänellä pitää olla sopiva luonne verkostoituakseen ja hänellä pitää olla riittävä tietämys tehtävästä ja kohderyhmästä onnistuakseen tehtävässään.

7.5 Mitä opitaan verkostotyöstä

- Tiedollinen näkemys kasvaa ja sen myötä taito
- Erilaiset ihmiset ja näkemykset avartavat näkemyksiä
- Hyviin tuloksiin on monta erilaista tietä ja erilaista työtapaa. Suvaitsevaisuus kehittyy
- Opitaan tuomaan omia näkemyksiä esiin ryhmässä. (Esiintymistaidot voivat kehittyä)
- Erilaiset ihmiset ja persoonat täydentävät toisiaan.
- Yhdessä tekeminen on mukava voimavara

8. Vierailukäynnin palaute

Vierailukäynti toteutui ohjelman mukaisesti (liite 2) ja tiiviistä ohjelmasta huolimatta tuntui, että ehti rauhassa tutustua Kainuun Maakuntayhtymän toimintaan ja ventiloida asioita liittyen omaishoitohankkeisiimme ja verkostoihin. Vierailukäynti toimi työnohjauksellisena ja avartavana foorumina ja omaan työhön tuli monta uutta ajatusta sekä kehittämisideaa.

Oli mukavaa tavata paikallisia toimijoita kotihoidosta ja omaishoitoyhdistyksestä ja kuulla minkälaisia tulevaisuuden tavoitteita Kainuun toimijoilla on liittyen omaishoitoperheiden palveluiden kehittämiseen. Palveluseteliä on kehitetty pitkälle ja omaishoitoperheet osallistuvat aktiivisesti alueellisiin toimintoihin.

Oli kiinnostavaa verrata kahden erityyppisen paikkakunnan palvelutarjontaa ja miten omaishoitoperheet löytävät palveluita ja käyttävät niitä. Kainuussa on ominaista, että osallistutaan. Vaikka etäisyydet ovat pitkät, osallistuminen ryhmiin, koulutuksiin ja yhteisöllisiin tapahtumiin on aktiivista ja runsasta. Etelä-Helsingissä on lyhyet etäisyydet, hyvät liikenneyhteydet ja paljon palvelutarjontaa. Silti erilaisiin omaishoitajille tarkoitettuihin tapahtumiin on vaikea saada osallistujia.

Kainuussa on kiireetön ja lämminhenkinen tunnelma. Toimijat tuntevat toisiaan henkilöinä ja yleinen keskustelu-ilmapiiri on avoin, mutkaton johtaen nopeisiin päätöksiin ja uusiin käytäntöihin. Tavoitteet kohtaavat luontevasti arjen, kun toimijat, tehtävät ja palvelut ovat

tiedossa. Etelä-Helsingissä on paljon toimijoita eri sektoreilla ja henkilöt usein virastojen alla, joten henkilökohtainen tutustuminen vaikeutuu. Yleinen kiireen tuntu, päällekkäiset palvelut ja paljon tavoitteita jotka eivät kohtaa arjessa vaikeuttavat herkästi kokonaiskuvaa.

Kainuussa puuttuu yhteinen foorumi omaishoitoperheille, kuten Etelä Helsingin Omaishoidon Toimintakeskus, joka toimii yhteisenä areenana omaishoitoperheille ja toimijoille. Eteläisen Helsingin omaishoidon Toimintakeskuksessa toimii myös alueellinen seurantaryhmä koostuen eteläisen Helsingin omaishoidon toimijoista. Seurantaryhmä on aktiivinen, kehittävä verkosto joka pyrkii kehittämään omaishoitajien palveluita, tiedottaa niistä sekä kasvattaa alueellista Me-henkeä.

Vertaisarviointipäivä tuntui hyvältä, luovalta ja innostavalta arviointikeinolta. Päivästä jäi konkreettisia mielikuvia ja kehittämisideoita, joita on hyvä jatkojalostaa omassa verkostotyössä omalla paikkakunnalla.

9. Vierailukäynnin hyödyntäminen

Kainuussa käynnistetään keskustelua yhteisen omaishoidon seurantaryhmän perustamiseksi omalla paikkakunnalla.

Käytetään hyväksi pohdinnan tuloksia omassa työssä; Kokouksissa, yhteistyöpalavereissa, ohjausryhmissä ja markkinoinnissa. Kiinnitetään huomiota työtapoihin, rooleihin ja arvioidaan omaa työskentelyä verkostoissa. Olemalla itse avoin, salliva, luova ja aktiivinen voi saada muut verkoston jäsenet innostumaan ja osallistumaan.

Pyritään henkilökohtaisiin tapaamisiin ja tutustumaan yhteistyökumppaneihin kasvotusten.

Selkeä materiaali ja innostava markkinointi varmistavat ja helpottaa verkoston yhteistyötä. Tuloksista kerrotaan selkeästi ja konkreettisesti, jotta verkoston jäsenet saavat mielikuvia hyödyistä ja mahdollisuuksista. Kohderyhmän kokemukset ja palaute tuodaan riittävän näkyväksi. Hyvät kokemukset avataan ja selitetään käytännönläheisesti, jotta verkostot haluavat asiat omakseen.

Verkostokokouksissa voisi olla teemat ja ryhmätyöt virittämässä luovuutta, ideoita ja ajatuksia. Omaishoitajien näkemys pitäisi olla edustettuna. Verkostotapaamisissa olisi hyvä, että jäsenet

sitoutuvat toteuttamaan niitä asioita, joita yhdessä on ideoitu ja sovittu.

Oma oppiminen, kehittyminen ja muutosprosessi olisi hyvä saada näkyväksi omassa jatkotoiminnassa.

Kalliolan Senioripalvelusäätiö / Kuntokeidas Sandels

Välskärinkatu 4, 00260 Helsinki, p. 4368 8070

*Etukäteiskysely vertaisarviointipäivää varten syyskuussa 2010
Kajaanissa*

Vertailupaikkakuntina: Kainuu ja Eteläinen Helsinki

*Yhteistyö: Kuntoutuksen edistämisyhdistys Key Ry:n ja Kalliolan
Senioripalvelusäätiön omaishoitohankkeet 2009–2012*

*Vertaisarviointipäivän tavoite: Kokemuksien/ hiljaisen tiedon
vaihto kahden erilaisen paikkakunnan välillä.*

*1. Kuvaile iäkkäiden (65 ja yli) omaishoitoperheiden monitoimija-
verkostoa alueellasi:*

*2. Mikä on erityisen toimivaa alueellasi omaishoitoperheitä
ajatellen?*

3. Missä kaipaisit muutosta?

Vertaisarviointipäivät 25–26.8 2010 Kajaanissa

Key:n hanke; läkkään omaishoitajan toimintakyky ehkäisevän kuntoutuksen haasteena 2009–2012

Kalliolan Senioripalvelusäätiö/ Kuntokeidas Sandelsin hanke: Elinvoimaa ja elämänhallintaa omaishoitoperheille 2009–2011

Vertaisarvioinnin kohteena on verrata kahden paikkakunnan omaishoitoon liittyviä verkostojen muotoutumista, rooleja, tehtäviä, sitoumuksia, riskejä sekä mitkä ammatilliset valmiudet verkostojen kutoja tarvitsee

Vierailukäynnin ohjelma:

Keskiviikko 25.8.2010

8- 12.00 Talaskankaalla: Molempien hankkeiden toimintaan ja etukäteiskyselyn läpikäynti;
Kajaanin maakuntayhtymän malli ja ikääntyneiden omaishoitoperheiden tukiverkosto
Eteläisen Helsingin omaishoitoperheiden tuki- ja palveluverkosto

12–13.00 Lounas

13- 16 Kehittävä vertaisarviointi

Keskustelua, vertailua ja ventilointia alueiden toiminnoista

Torstai 26.8.2010

8-11.00 Yhteenvetoa ja keskustelua edellisen päivän ajatuksista

11–12.00 Lounas

12–14.00 Vierailukäynti Kajaanin maakuntayhtymän keskustan kotihoidossa. Tapaaminen Teija Seppälän kanssa, jonka tehtävänä on omaishoidon kehittäminen.

14–16.00 Omaishoitoyhdistys. Tapaaminen Pirkko Viljamaan kanssa, joka on kehittänyt palvelusetelitoimintaa Kajaanissa.

16–18.00 Vierailukäynnin palautteen anto ja vierailukäynnin raportoinnin suunnittelu. Kehittämissuunnitelman suunnittelu